

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента – кандидата юридичних наук, доцента

Дрок Ірини Сергіївни

на дисертацію Миргородської Ольги Миколаївни на тему «Забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу», подану на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Головною умовою підвищення ефективності застосування заходів адміністративного примусу є зміцнення законності як основного принципу підтримання правопорядку в країні. Досягнення такого результату через послідовну реалізацію зафіксованих у законодавстві положень не відбувається стихійно, без певних зусиль. Зміцнення законності здійснюється завдяки активній діяльності держави, а також інших суб'єктів суспільного життя. Реалізуючи свою правоохоронну функцію, держава створює систему судових та правоохоронних органів, що дозволяє глибше зрозуміти суть державно-правових явищ, усвідомити механізм захисту прав людини та громадянина від протиправних посягань, скласти уявлення щодо реалізації в практичній діяльності відповідних органів правових норм. Для того щоб закони та інші нормативні акти не залишались на папері, не порушувались, а реально втілювалися в життя, необхідні відповідні умови та певний комплекс економічних, політичних, ідеологічних, юридичних засобів, що забезпечують таку реалізацію, тобто необхідні гарантії законності.

Гарантованість законності визначає ступінь її непорушності, реальності та створення механізму її втілення у життя. Це зумовлює необхідність теоретичного осмислення нових реалій, що виникають у вітчизняній правовій системі, визначення характеру функціонування та розвитку державних інститутів у правовому контексті шляхом реалізації принципу верховенства права.

Сказане підтверджує актуальність обраного дисертанткою напрямку

наукового дослідження та визнання його таким, що заслуговує на увагу представників наукової спільноти.

В межах дисертаційного дослідження Миргородської О.М. здійснено актуальне наукове узагальнення теоретичних підходів та практичних проблем, пов'язаних із визначенням авторської концепції забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу.

Здійснюючи оцінку наукового рівня дисертації та наукових публікацій здобувача, слід відмітити, що дослідження є структурованим, логічним, послідовним, відповідає заявленій меті та поставленим завданням у роботі.

На виконання задач дослідження в межах дисертації було з'ясовано правову та соціальну обумовленість дотримання законності під час застосування заходів адміністративного примусу; з'ясовано сутність та визначено характерні особливості дотримання принципу законності під час застосування заходів адміністративного примусу; окреслено особливості забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу, не пов'язаних із відповідальністю; уточнено зміст забезпечення законності застосування заходів адміністративної відповідальності за порушення нормативно-правових положень; визначено систему гарантій забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу; розглянуто міжнародні стандарти дотримання принципу законності застосування заходів адміністративного примусу; вивчено світовий досвід нормативно-правового забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу та запропоновано шляхи його імплементації в Україні; сформульовано перспективи розвитку законодавства та практики застосування заходів адміністративного примусу на засадах законності та дотримання прав людини в адміністративно-деліктному провадженні.

Обрана тема дисертаційного дослідження спрямована на виконання основних положень Стратегії розвитку органів правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 рр., затвердженої

Указом Президента України від 20.05.2015 р. № 276/2015, Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04 березня 2015 р. № 213-р., пріоритетного напрямку «Удосконалення адміністративної діяльності суб'єктів владних повноважень» Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021–2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року № 12-21, пп. 1, 8, 17 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 11 червня 2020 року № 454, та загальноуніверситетської наукової теми «Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування».

Про достатній рівень оволодіння методологією наукового дослідження для виконання поставлених завдань свідчить використання системи загальних та спеціальних методів наукового пізнання.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому засвідчила, що структура рукопису дисертації, запропонована Миргородською О.М., є цілком обґрунтованою і відповідає класичному науковому підходу. Вдало сформульовано мету та задачі дослідження, сформульовані об'єкт і предмет дослідження відповідають темі дисертаційної роботи. Обраний спосіб структуризації дисертаційної роботи дозволяє змістовно й послідовно розглянути проблемні та дискусійні питання і завдання, визначені автором.

Варто відзначити, що зміст дисертації виграє за рахунок наведених авторкою практичних прикладів, які підкріплюють зроблені висновки та узагальнення. Крім того, проведений аналіз окремих аспектів правових засад здійснення юрисдикційних повноважень державних органів зарубіжних держав та міжнародних організацій (наприклад, Польща, Німеччина, Казахстан, Туркменістан, Таджикистан, Грузія, Нідерланди тощо) свідчить про віднесення теоретичних питань вітчизняної науки до проблем

міжнародного рівня.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів, при ознайомленні з дисертацією здобувачки, а також з її публікаціями за темою дослідження, не викликає сумніву. Кожний розділ дисертації завершується достатньо узагальненими висновками, що розкривають основні наукові досягнення, що на думку авторки заслуговують на увагу.

Заслуговують на підтримку наукові положення щодо характеристики змісту і форм судового контролю як інструменту адміністративно-правового механізму забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу, який здійснюється у межах: 1) провадження у справах про адміністративні правопорушення та 2) адміністративного судочинства.

Слушним є розуміння правової та соціальної обумовленості дотримання законності під час застосування заходів адміністративного примусу, що полягає: по-перше, у необхідності вжиття державою адекватних заходів щодо зняття чи подолання у суспільстві соціальних протиріч шляхом застосування активних способів впливу на поведінку індивідуальних або колективних суб'єктів права, таких як примус та переконання; по-друге, у державній потребі, яка домінує над суспільною свідомістю і призводить до появи адміністративно-правових норм, спрямованих на забезпечення прав та інтересів громадян під час застосування адміністративно-примусових заходів, а варіативність вибору засобів правового реагування на можливі порушення таких норм коректно пов'язувати з їх соціальною та економічною обумовленістю.

У результаті проведеного дослідження Миргородською О.М. наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової задачі, що полягає у виробленні авторської концепції забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу, формулюванні пропозицій до законодавства, розробці нових теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо забезпечення законності їх застосування, а також отриманні нових наукових знань.

Достатній рівень наукової обґрунтованості результатів виконаного дослідження, що в концентрованому вигляді знайшли відображення у сформульованих здобувачкою наукових положеннях, висновках і рекомендаціях, забезпечений застосуванням комплексу наукових методів, що відповідають об'єкту, предмету, меті і задачам дослідження; здійсненням публікації наукових статей у 4 фахових виданнях та апробації основних ідей дослідження на 5 науково-практичних заходах.

Водночас при викладенні матеріалів дисертації виявлено окремі лексичні, граматичні, орфографічні помилки, логічні неточності викладення матеріалу в деяких підрозділах та висновках до розділів, які не мають принципового характеру, можуть бути легко усунуті та не впливають на зміст дисертації.

У цілому, при визнанні належного науково-теоретичного рівня роботи Миргородської О.М. та її практичної значущості, слід зауважити, що це не виключає наявності критичних зауважень щодо окремих висновків та пропозицій авторки, зокрема, таких, як:

1. Пропонуючи в роботі подвійний варіант забезпечення документального оформлення доставлення, як заходу адміністративного примусу, шляхом: по-перше, передбачення можливості складання окремого протоколу про адміністративне доставлення, у зв'язку із чим доповнення статті 259 КУпАП окремою частиною 12, де викласти вимоги до його змісту; по-друге, передбачення можливості здійснення відповідного запису про адміністративне доставлення у протоколі про адміністративне правопорушення чи протоколі про адміністративне затримання, шляхом доповнення статті 256 «Зміст протоколу про адміністративне правопорушення» КУпАП положеннями про дату, час та місце складання, час початку та закінчення доставлення, відомості про особу, що доставляється тощо, не зрозуміло якому варіанту дисертантка надає перевагу, і який, на її думку, є пріоритетним.

2. Надаючи у підрозділі 1.1 характеристику функцій адміністративного

примусу, які підкреслюють його важливу роль як ефективного інструменту державного управління та забезпечення режиму законності, автору доцільно було б розкрити сутність кожної з них та особливу увагу приділити процесуальній функції, що забезпечує дотримання встановленої законом процедури під час провадження у справах про адміністративні правопорушення та виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

3. Авторкою в межах дослідження провадження у справах про адміністративні правопорушення використовується емпірична база дослідження – матеріали судової практики та результати діяльності органів адміністративної юрисдикції, в той же час при аналізі практики забезпечення законності застосування запобіжних адміністративно-правових заходів їх використання мінімізоване.

Висловлені зауваження і побажання не применшують загальної високої оцінки рівня виконання дисертаційної роботи, її теоретичної цінності та практичної значущості, а перелічені дискусійні положення складають підґрунтя для подальших досліджень та продовження роботи щодо удосконалення наукової думки, підтверджують творчий характер праці, яка добре підготовлена і належним чином оформлена.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією Миргородської О.М. дає підстави для її позитивної оцінки, а зауваження не знижують наукової цінності дослідження, мотивують та спрямовують подальшу наукову розробку обраного здобувачкою напрямку наукового пошуку та мають потенціал для використання в освітньому процесі, нормотворчій діяльності та практичній роботі.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертація Миргородської Ольги Миколаївни на тему «Забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу» являє собою закінчену науково-дослідну працю, що відповідає науковій спеціальності, за якою вона виконана. Дисертація Миргородської О.М. є завершеним самостійним

дослідженням, має наукову новизну та практичну спрямованість, містить низку нових науково-обґрунтованих результатів у галузі адміністративного права, відповідає вимогам Наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанови Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 року «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а отже роботу може бути рекомендовано до розгляду та захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент –

**Завідувач Науково-дослідної
лабораторії превентивної діяльності
та соціологічних досліджень
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент**

Ірина ДРОК

Підпис засвідчую:

**Перший проректор Дніпровського
державного університету внутрішніх справ**

Ігор МАГДАЛІНА